

Penerbitan TEORI & PRAKTIK

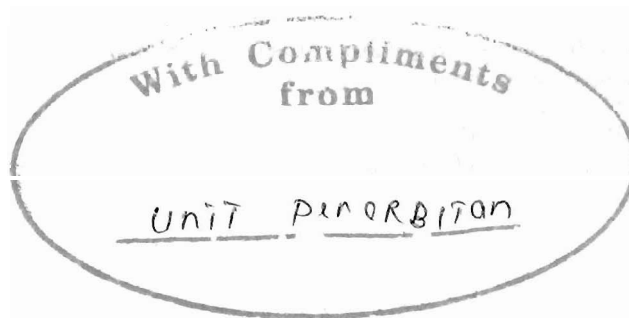
Uni
Z
278
M985
2012

Mus Chairil Samani

Penerbitan **TEORI & PRAKTIK**

Mus Chairil Samani

Universiti Malaysia Sarawak
2012

Cetakan Pertama 2012

© Mus Chairil Samani

Hak cipta terpelihara. Setiap bahagian daripada terbitan ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dipindahkan kepada bentuk lain, sama ada dengan cara elektronik, mekanik, gambar, rakaman dan sebagainya tanpa izin bertulis daripada Penerbit UNIMAS.

Diterbitkan oleh
Penerbit UNIMAS,
Universiti Malaysia Sarawak,
94300 Kota Samarahan,
Sarawak Malaysia.

Dicetak di Malaysia oleh,
Indah Business Form Sdn. Bhd.
Lot 1191, Jalan Gedung, Pending Industrial Estate,
93450, Kuching, Sarawak, Malaysia

Perpustakaan Negara Malaysia   Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Mus Chairil Samani

Penerbitan : teori & praktis / Mus Chairil Samani.

Mengandungi indeks

Bibliografi: ms. 217

ISBN 978-967-5527-41-8

1. Publishers and publishing. I. Judul.
070.5

Uni
Z
278
M985

Kandungan

Prakata	i
Bab 1 Mengenal Media	1
Bab 2 Merancang Penerbitan	21
Bab 3 Menilai Penerbitan	37
Bab 4 Mengolah Mesej	45
Bab 5 Mengenal Reka Bentuk	53
Bab 6 Menetapkan Grid	69
Bab 7 Mengenal Muka Huruf	79
Bab 8 Mengatur Huruf Manuskrip	93
Bab 9 Menggunakan Grafik	113
Bab 10 Mengadun Warna	129
Bab 11 Menerbitkan Surat Berita	141
Bab 12 Menerbitkan Risalah	153
Bab 13 Menerbitkan Tabloid	167
Bab 14 Menerbitkan Akhbar	179
Bab 15 Menerbitkan Buku	193
Rujukan	205
Indeks	207

Sumber ilhamku

Jamilah Maliki, Aisyah Qaireena, Aisyah Quzayra dan Aisyah Qaisara

---

Prakata

Penerbitan adalah aktiviti yang dicetuskan oleh keinginan manusia untuk berkongsi idea dan pengalaman. Sebelum wujudnya teknologi penerbitan, manusia berkongsi idea secara lisan. Kaedah ini tidak praktikal. Hal ini sering kali menyebabkan idea itu berubah-ubah menjadi perkara lain apabila idea itu diperturunkan daripada satu generasi kepada satu generasi. Keinginan untuk memastikan idea itu tidak berubah telah mendorong manusia mencari kaedah penyimpanan dan penyampaian idea yang lebih baik. Kemahuan ini telah disempurnakan apabila manusia menemukan teknologi percetakan.

Keinginan untuk berkongsi idea dan pengalaman yang telah mencetuskan ilham bagi penulisan buku ini. Buku tentang penerbitan sememangnya banyak dalam bahasa Inggeris tetapi amat kurang sekali dalam bahasa Melayu, begitu juga buku tentang reka bentuk penerbitan. Kekurangan ini telah menggerakkan saya untuk mengolah semula kuliah yang saya sampaikan di universiti ke dalam bentuk buku. Bahan dalam buku ini memberi ilmu tentang dunia penerbitan kepada para pelajar saya. Ilmu ini memungkinkan mereka untuk melakukan kegiatan penerbitan apabila bekerja kelak.

Terdapat lima belas bab dalam buku ini. Bab-bab ini dapat dibahagikan kepada tiga bahagian. Bahagian pertama merangkumi Bab 1 sehingga Bab 4. Bahagian permulaan ini membicarakan konsep-konsep asas media, penerbitan dan mesej. Perbincangan awal ini memerihalkan aktiviti-aktiviti prapenerbitan. Penekanan diberikan kepada perancangan dan penilaian program penerbitan. Perancangan dan penilaian berkesan akan membolehkan seseorang mengetahui keperluan bagi sesuatu bahan terbitan. Dengan pengetahuan ini, kita mengolah mesej yang dapat mengisi keperluan yang dikenal pasti.

Bahagian kedua merangkumi Bab 5 sehingga Bab 10. Bahagian ini memerihalkan aktiviti-aktiviti yang perlu dijalankan untuk mengubah mesej dalam bentuk manuskrip ke dalam bentuk terbitan. Untuk melakukan aktiviti ini, seseorang itu perlu mempunyai pengetahuan tentang reka bentuk, grid, muka huruf, grafik dan warna. Setiap aspek ini yang ditekankan dalam bahagian kedua buku ini.

Bahagian ketiga membicarakan jenis-jenis terbitan seperti surat berita, risalah, tabloid, akhbar dan buku. Pengamal perhubungan awam akan dapat memanfaatkan pengetahuan tentang ilmu penerbitan surat berita dan risalah. Mereka yang paling banyak menerbitkan terbitan bentuk ini. Tabloid dan akhbar berguna untuk pengamal bidang kewartawanan. Buku pula boleh dimanfaatkan oleh mereka yang menceburi industri perbukuan.

Saya ingin merakamkan penghargaan kepada Penerbit Universiti Malaysia Sarawak kerana bersetuju untuk menerbitkan karya ini. Begitu juga kepada kawan-kawan dan para pelajar saya yang telah memberi input mereka bagi memantapkan penulisan buku ini. Mereka memberi input dalam bentuk soalan-soalan tentang aktiviti penerbitan.

Mus Chairil Samani,
Kota Samarahan, Sarawak

1

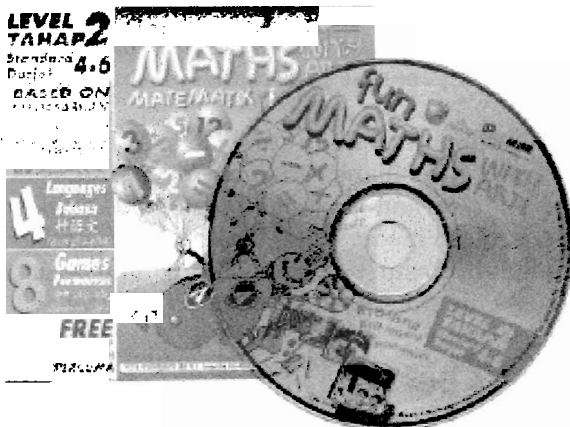
Mengenal Media

Apakah yang dimaksudkan dengan media? Media ialah wahana atau alat penyalur yang mengendong mesej. Dewasa ini terdapat pelbagai wahana untuk memajukan komunikasi massa sejajar dengan penemuan teknologi komunikasi baharu. Wahana komunikasi massa boleh dibahagikan kepada media cetak, media elektronik, media audio, media audiovisual dan media digital. Teknologi yang paling awal ditemui ialah mesin cetak. Dengan penemuan teknologi ini, lahirlah media cetak seperti buku, majalah dan diikuti dengan surat khabar. Buku boleh dianggap sebagai media massa yang pertama di dunia. Memandangkan mesin cetak ini ialah penemuan orang Barat, maka teks pertama yang diperbanyakkan dengan mesin ini ialah kitab Injil.

Selepas penemuan mesin cetak, manusia menemui ilmu bahawa bunyi dapat disalurkan menerusi gelombang udara. Penemuan baharu ini melahirkan media audio yang amat popular iaitu radio. Tidak lama selepas itu, manusia mendapati bahawa gelombang udara dapat digunakan untuk menyalurkan audio tetapi juga video. Penemuan ini memberikan kita televisyen yang pada peringkat awal hanya hitam putih, tetapi tidak lama selepas itu televisyen warna-warni dihasilkan. Kedua-dua radio dan televisyen boleh dikategorikan sebagai media elektronik.

Walaupun radio boleh diklasifikasikan sebagai salah satu bentuk media audio, tetapi yang dimaksudkan dalam kategori ini ialah pita kaset dan katrij. Pita katrij telah lama terkubur, tetapi pita kaset masih mempunyai tempat dalam dunia serba moden ini. Kaset kini bukan sahaja untuk merakamkan lagu-lagu, tetapi turut dimajukan sebagai buku audio. Buku audio mendapat sambutan dalam kalangan mereka yang tidak mempunyai banyak masa untuk membaca buku. Mereka dapat mendengarnya sambil memandu kenderaan. Sesetengah orang menggunakan earphones ketika tidur kerana berandaian bahawa minda bawah sedar mampu mengutip audio yang sedang dimainkan. Ibu-ibu mengandung kini meletakkan earphones yang memainkan lagu-lagu klasik kerana dipercayai dapat merangsangkan minda janin.

Media digital: *Fun Maths with Arti* ialah multimedia CD terbitan Articulate Multimedia Sdn. Bhd.

Satu lagi bentuk penerbitan yang bukan bahan bercetak: pita kaset.

Kini, perkembangan teknologi komputer telah memungkinkan satu media baharu, dilahirkan iaitu media digital seperti cakera padat video (VCD), digital versatile disk (DVD), multimedia CD dan buku digital. Pembangunan jaringan lebuhraya komunikasi yang mula dimajukan pada awal tahun 1990-an dan kini sudah menjalar ke seluruh dunia telah melahirkan satu lagi teknologi komunikasi massa baharu, iaitu laman sawang.

Semua teknologi komunikasi ini mampu ditemui oleh manusia sebab mereka telah menemui teknologi abjad. Abjad membolehkan manusia merakamkan ilmu dalam bentuk kekal pada kertas, seperti pengetahuan tentang penerbitan yang terkandung dalam

buku yang sedang anda baca ini. Sebelum abjad ditemui, manusia bergantung kepada komunikasi lisan untuk menurunkan ilmu dari satu generasi ke generasi berikutnya.

Walaupun kemajuan teknologi komunikasi terus berkembang, namun fokus buku ini bersifat terhad dan hanya membincangkan penerbitan media cetak seperti surat khabar, majalah, brosur, buku dan seumpamanya serta media digital, khususnya laman sawang.

MEDIA CETAK

Media cetak menggunakan perkakasan percetakan menghasilkan sesuatu terbitan. Cetak ialah perbuatan memperbanyakkan

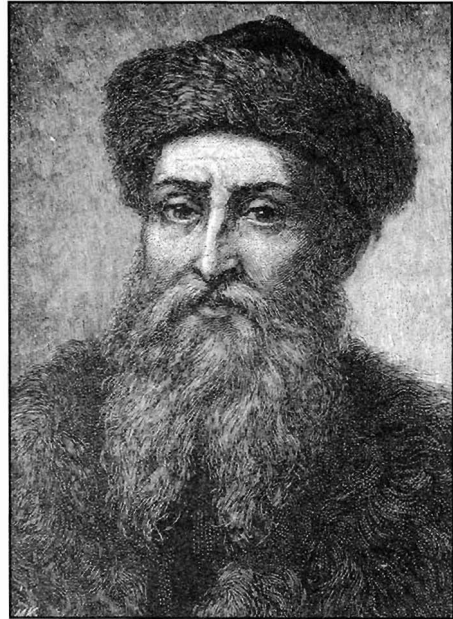

sesuatu bahan dengan perantaraan alat atau mesin tertentu.

Apakah yang dimaksudkan dengan media cetak? Soalan ini wajar dijawab terlebih dahulu sebelum saya membincangkan perkara-perkara lain yang berkaitan dengannya. Media ialah wahana atau alat penyalur yang mengendong mesej. Cetak bermaksud mengeluarkan ulang sesuatu bahan daripada satu naskhah yang asli kepada satu atau lebih salinan lain dengan menggunakan sesuatu alat atau mesin.

Menurut Ralph Mayer (1993) dalam *Collins Dictionary of Art Terms and Techniques*, cetak ialah satu atau lebih cetakan yang dibuat di atas kertas daripada plat, blok, batu, skrin, helaian transfer ataupun negatif filem yang sama. Definisi Mayer ini mengkhusus cetakan hanya kepada aktiviti percetakan menggunakan mesin cetak. Mark Beach (1992) dalam bukunya *Graphically Speaking* pula merangkumkan penerbitan sebagai sebarang proses yang memindahkan sesalinan imej daripada imej asli kepada kertas atau *substrate* (permukaan atau bahan). Bahan yang mengandungi sesalinan imej daripada imej asal mungkin plastik, kain, permukaan terminal komputer dan sebagainya. Definisi ini mengembangkan kegiatan penerbitan sehingga meliputi semua jenis permukaan lain dan tidak terhad pada kertas sahaja seperti dalam definisi Mayer.

Daripada semua definisi tadi, bolehlah disintesis bahawa media cetak hanya merupakan subbahagian daripada aktiviti penerbitan. Dalam konteks media cetak, semua terbitan yang dihasilkan mesti melalui proses percetakan. Terbitan yang dimaksudkan termasuklah kertas pembalut barangan, beg plastik sehinggalah cetakan sebesar-besarnya seperti mencetak iklan gergasi yang dipamerkan pada bilbord di tepi-tepi jalan raya utama. Terbitan di sini

Johann Guttenberg (1398-1468)

merujuk permukaan yang digunakan untuk mencetak sesuatu imej. Terbitan juga boleh dibezakan berdasarkan tujuan sesuatu bahan cetak dihasilkan. Perbezaan tujuan sesuatu terbitan akan digunakan dalam buku ini untuk membahagikan media cetak kepada pelbagai kategori. Kategori-kategori dalam media cetak akan disentuh dalam bahagian selepas ini.

Yang terkandung dalam definisi tadi ialah sesuatu terbitan melibatkan sesuatu proses percetakan. Kini terdapat pelbagai jenis kaedah cetakan daripada kaedah ceparas, litografi sehingga *rotogravure*. Kaedah yang digunakan pada masa kini jauh bezanya daripada masa Johann Guttenberg (1398-1468), pencipta berbangsa Jerman yang mula-mula mencipta mesin cetakan dengan muka huruf bergerak. Kaedah cetakan tidak berhenti setakat *rotogravure* sahaja tetapi telah berkembang hasil penemuan pelbagai teknologi percetakan baharu. Proses cetakan yang disentuh dalam definisi tadi sebenarnya

luas dan ini turut merangkumi mesin pendua (*stencilling*), mesin salinan foto (*photocopier*), mesin cetakan komputer seperti *dot matrixes*, semburan dakwat (*inkjet*) dan laser, sehinggalah mesin *Riscograph* yang banyak digunakan dalam memperbanyakkan salinan dokumen di jabatan-jabatan kerajaan.

Teknologi percetakan sebenarnya sedang pesat dimajukan di Barat dan mereka kini berusaha untuk menghasilkan mesin yang mampu menghasilkan mutu cetakan terbaik, tetapi pada masa sama menurunkan kos penyeliaan dan pengendalian program percetakan. Kajian-kajian kini dijalankan ke arah menghasilkan mesin yang mampu mencetak akhbar dengan menggunakan kaedah semburan dakwat yang berdasarkan teknologi sama seperti mesin pencetak komputer.

Pencetak semburan dakwat komputer kini hanya mampu mencapai kelajuan 4 sehingga 12 halaman seminit dengan kertas berukuran A4. Kelajuan ini tidak memadai untuk mencetak akhbar. Mesin untuk mencetak akhbar memerlukan kelajuan cetakan sekitar 60,000 naskah sejam. Kebanyakan akhbar arus perdana di Malaysia berbidang luas (*broadsheet*) atau tabloid diterbitkan dengan ketebalan sekitar 32 halaman dan dicetak dalam empat warna. Kaedah cetakan semburan dakwat berkelajuan tinggi apabila disempurnakan kelak dijangka mampu menurunkan kos percetakan dan mempercepatkan percetakan akhbar. Hal ini disebabkan percetakan akhbar tidak lagi memerlukan proses membuat plet. Syarikat akhbar dapat mencetak akhbar terus dari meja pengarang. Senario ini tidak memerlukan juruteknik percetakan yang ramai dan bekerja mengikut syif untuk mengendalikan mesin. Pembaziran dakwat dan kertas yang berlaku dalam kaedah percetakan ofset lama dapat dielakkan kerana ujian cetak tidak diperlukan lagi.

Kelebihan utama kaedah cetakan terbaharu ini kelak ialah ia memungkinkan penerbit untuk melewati lagi batas waktu cetakan sesuatu edisi akhbar. Cara ini memungkinkan berita terakhir sehingga selewat 3:00 pagi dimuatkan di dalam akhbar untuk dicetak dan diedarkan pada jam 5:00 pagi. Sekarang kebanyakan akhbar hanya mampu menangguhkan batas waktu cetakan sehingga jam 1:00 pagi. Kejadian yang berlaku selepas batas waktu ditangguhkan penyiarannya sehingga ke hari esok. Penangguhan ini menyebabkan media cetak tidak mampu menyaingi keluwesan media elektronik dalam menghidangkan bahan terkini.

Kaedah cetakan semburan dakwat berkelajuan tinggi apabila disempurnakan kelak akan turut meningkatkan kualiti cetakan, khususnya gambar foto dan ilustrasi berwarna yang lain. Kaedah cetakan seperti mesin ceparas dan ofset memerlukan kertas menyusur mesin cetak sebanyak empat kali bagi mencetak gambar berwarna-warni. Kaedaan ini bukan sahaja lambat, tetapi kadangkala menghasilkan ilustrasi berbelambelam sebab penindihan warna-warna yang tidak tepat semasa percetakan.

Yang tersirat dalam definisi media cetak yang dibincangkan pada bahagian awal bab ini ialah aspek penerbitan. Penerbitan sebenarnya bermula dari peringkat idea bagi sesuatu terbitan sehinggalah aktiviti mencetak. Namun begitu, penerbitan tidak berhenti dengan siapnya percetakan sesuatu manuskrip. Sesuatu terbitan harus mengalami proses edaran dan jualan untuk membolehkan bahan cetakan sampai ke tangan pembaca. Selagi bahan terbitan tidak dibeli oleh pembaca, penerbitnya tidak akan memperoleh pulangan daripada penanaman modalnya.

KATEGORI MEDIA

Apabila kita menggunakan takrifan luas media cetak, wahana jenis ini boleh dibahagikan kepada lima kategori besar, setiap satu mempunyai kegunaan dan kelebihan masing-masing, iaitu:

- Komersial
- Perniagaan
- Promosi
- Maklumat
- Berorientasikan tugas

Media Komersial

Media komersial merujuk segala jenis wahana yang beroperasi dengan bermotifkan keuntungan sama ada melalui jualan terbitan ataupun ruangan dalam terbitan. Terbitan yang terangkum dalam kategori ini ialah akhbar dan majalah. Media jenis ini diterbitkan dengan matlamat mendapatkan keuntungan daripada jualan terbitan kepada pembaca serta menjual ruang kepada pengiklan sesuatu barangan ataupun produk. Jualan ruangan iklan penting untuk menampung sebahagian daripada kos percetakan media komersial.

Buku boleh digolongkan di dalam kategori ini. Walau bagaimanapun, buku berbeza daripada media massa lain sebab ruang di dalamnya tidak dijual kepada pihak ketiga untuk maksud periklanan. Namun begitu, terdapat sesetengah penerbit menyelitkan juga iklan di bahagian akhir buku. Iklan yang disiarkan biasanya menyenaraikan semua judul buku keluaran sesebuah syarikat penerbitan. Borang pesanan turut disertakan dalam iklan untuk memudahkan pembeli memesan buku secara langsung daripada penerbit. Di halaman sebelah ialah contoh borang pesanan yang terletak di bahagian akhir buku *The Associated Press Stylebook and Libel Manual*.

Media Perniagaan

Media perniagaan ialah semua bentuk terbitan yang digunakan dalam aktiviti urusan niaga. Walaupun dari segi teknikalnya media perniagaan bersifat komersial tetapi keuntungan sebenar diperoleh oleh penggunaanya secara tidak langsung. Terbitan-terbitan ini wujud dalam semua bentuk dokumen perniagaan, antaranya termasuklah kepala surat (*letterhead*), kad niaga (*business card*), label, borang pesanan, inbois, resit, dan kertas memo.

Percetakan kepala surat secara tradisional kini sudah mula berkurangan dengan pesatnya perkembangan teknologi komputer. Komputer apabila disambung dengan pencetak laser membolehkan organisasi menyediakan *template* kepala surat secara digital. *Template* yang sama digunakan untuk semua urusan rasmi. Pencetak laser hitam putih atau berwarna dapat menghasilkan kualiti cetakan terbaik dengan kos kurang daripada 5 sen setiap helai. Kaedah tradisional memerlukan kepala surat dicetak dalam kuantiti banyak dan disimpan di dalam stor dan dikeluarkan apabila diperlukan. Kini kos yang perlu disediakan oleh organisasi ialah dakwat dan kertas mengikut keperluan sahaja.

Namun bagi pencetak media perniagaan, keuntungan diperoleh oleh mereka secara langsung daripada syarikat yang memesan dokumen jenis ini. Walaupun media perniagaan nampak remeh tetapi fungsinya amat penting dalam melicinkan dan menggalakkan sesuatu urusan niaga.

Media Promosi

Media promosi merujuk kepada semua bentuk terbitan yang berfungsi menggalakkan jualan atau memperkenalkan sesuatu produk sama ada barangan mahupun perkhidmatan. Media yang terangkum dalam jenis ini ialah sebarang iklan bercetak, tebaran (*flyer*, lihat

STYLEBOOK ORDER FORM

Additional copies of *The Associated Press Stylebook and Libel Manual* can be ordered from the AP News/Features Department at the following rates:

AP member newspapers, broadcast members and journalism departments of member schools—\$6.75 per copy, plus postage. A special assessment will be made for the charges.

Bookstores serving AP member schools—\$7.75 per copy, including postage and handling charges. Payment in full must accompany these orders.

All others—\$8.75 per copy, including postage and handling charges. (The price is \$8.50 per copy on orders of five books or more.) Payment in full must accompany these orders.

Orders should be placed for no more copies than are needed, as the AP cannot accept returns. Orders requiring prepayment must be accompanied by a check or money order for the full amount or they will be returned and the order delayed.

Mail to: **Stylebook, AP News/Features**
50 Rockefeller Plaza, New York, NY 10020

Please send _____ copies of the AP Stylebook. ☐ Payment enclosed.
☐ Please assess;
we are AP members

Name or Organization _____

Street Address or P.O. Box _____

City _____ State _____ Zip _____

Make all checks payable to **AP Stylebook**.

Allow up to four weeks for delivery.

AP Associated Press
50 Rockefeller Plaza
New York, N.Y. 10020

Borang pesanan untuk membeli naskah tambahan *The Associated Press Stylebook and Libel Manual* yang diterbitkan oleh agensi berita antarabangsa, Associated Press yang beralamat di 50, Rockefeller Plaza, New York, NY 10020, United States of America.

tebaran Parkson Ria), poster, kalendar, poskad dan bahan iklan khusus.

Media dalam kategori ini diterbitkan dengan maksud membujuk. Media ini diusahakan untuk merangsangkan keinginan seseorang untuk memiliki barangan atau perkhidmatan yang diperagakan. Periklanan dalam bentuk ini bertujuan mengekalkan jenama sesuatu barangan atau produk dalam ingatan pembeli dan bakal pembeli.

Media Maklumat

Media maklumat ialah semua jenis terbitan yang mengandungi maklumat tentang sesuatu idea, konsep, atau produk sama ada diterbitkan oleh organisasi swasta, organisasi bukan kerajaan ataupun organisasi kerajaan. Yang terangkum dalam media jenis ini ialah brosur, surat berita, buku kecil (*booklets*), direktori, manual, katalog, helaian data, menu, dan jilidan (*binders*).

Media dalam kategori ini menjalankan fungsi penerangan. Contoh media dalam kategori ini ialah manual pengguna yang dibekalkan bersama-sama sesuatu peralatan elektronik seperti televisyen, perakam video kaset, kamera digital atau produk elektronik lain. Manual pengguna menjelaskan semua ciri yang terdapat pada sesuatu peralatan. Manual juga menjelaskan bagaimana untuk menggunakannya dan mendapatkan khidmat lepas jualan apabila perlu.

Media Berorientasi Tugas

Media berorientasikan tugas ialah semua bentuk terbitan yang diterbitkan dengan tujuan mendapatkan maklumat balas daripada para penerimanya. Terbitan jenis ini merangkumi kertas cadangan, soal selidik, laporan, fail persembahan, kad jemputan, kad perayaan, kad hari jadi, surat rayuan kutip derma dan sebagainya. Media ini biasanya

diterbitkan apabila timbul keperluan sahaja, seperti halnya dengan kad-kad perayaan yang biasanya dicetak dua bulan sebelum sesuatu perayaan agama.

Kad-kad untuk meraikan sesuatu perayaan kaum di negara ini mula berkurangan digunakan sejak akhir-akhir ini. Hal ini berkait rapat dengan berleluasanya penggunaan telefon bimbit dalam kalangan individu semua peringkat umur di negara ini. Mereka lebih senang menyampaikan ucapan melalui sistem pesanan ringkas atau SMS. SMS bergambar dan bermelodi telah menggalakkan pertumbuhan penggunaan SMS dalam kalangan golongan muda khususnya. Pesanan dapat dihantar tanpa perlu pergi ke kedai membeli kad, kemudian membeli setem dan mengeposnya di pejabat pos atau peti-peti surat.

PROSES PENERBITAN

Penerbitan sebenarnya merupakan proses kompleks dan memerlukan gabungan pelbagai tenaga kepakaran. Berikut ialah tenaga pakar yang biasanya diperlukan dalam sesuatu aktiviti penerbitan. Perlu ditegaskan bahawa proses ini telah saya ringkas untuk memudahkan penjelasan.

Untuk menjelaskan proses penerbitan, saya menggunakan contoh penerbitan sebuah buku. Sebelum kita membeli sesuatu judul buku di kedai buku ataupun memesannya secara langsung daripada penerbit, bahan asas iaitu manuskrip buku sudah pun melalui pelbagai tahap. Tahap pertama bermula dengan proses pengolahan oleh penulis buku berkenaan.

Proses pengarang ini boleh memakan masa singkat-ringkasnya sebulan atau bertahun-tahun lamanya. Semuanya bergantung pada matlamat penulis. Penulis menghasilkan karya berdasarkan kehendak atau keperluan

DISKAUN HEBAT
DI SELURUH STOR*

JUALAN PARKSON RiA

21/2/98 - 22/3/98

DAN BANYAK LAGI...

CERTA, PILIHAN HEBAT DI BAHAGIAN PASARAYA.

* Diskaun tersebut tidak termasuk barangan pasaraya, Belian Bintang, barangan kawalan agen, barangan konsesi dan barangan tawaran.

PARKSON RIA

Serba memuaskan

* BUTTERWORTH - KOMPLEKS S.F.P.P. • JOHOR - JOHOR BAHRU (KOMPLEKS TAR), KOTA TINGGI, MERSING, PONTIAN, YONG PENG • KEDAH - SUNGAI PETANI
• KUALA LUMPUR - KEPONG BARU • SELANGOR - KAJANG • NEGERI SEMBILAN - BAHALU • PAHANG - KUANTAN PLAZA • PERAK - BATU GAJAH, IPOH GARDEN PLAZA
• SABAH - KOTA KINABALU • LABUAN • SARAWAK - WISMA SANTAN, SIBU.
WAKTU PERNIAGAAN: 10.00 PAGI HINGGA 10.00 MALAM SETIAP HARI.

B.PGK.WP (JM) 654-668/98/02

Tebaran (flyer) Parkson Ria berdwifungsi: pertama, sebagai bahan edaran untuk mempromosikan jualan murah itu dan kedua, fungsi sebagai bahan gantungan dalam pasar raya. Tebaran ini dicetak di depan dan di belakang. Laman sebelah dicetak dalam bahasa lain untuk mencapai khalayak sasaran lain.

pembacanya. Cepat atau lambat juga bergantung pada pengalaman pengarang seseorang penulis. Bahan tulisan turut mempengaruhi kadar kecepatan sesuatu buku siap ditulis. Kesukaran mengumpul bahan bererti rancangan penerbitan terpaksa ditangguhkan.

Pada peringkat manuskrip, kos untuk menyediakannya ditanggung sepenuhnya oleh penulis. Penulis mengeluarkan pelbagai belanja seperti tambang perjalanan untuk mengutip bahan, kos membeli alat tulis, kos elektrik, kos dakwat dan sebagainya. Semakin lama proses pengarang, semakin banyak kos yang terpaksa ditanggung penulis. Kebanyakan penulis jarang-jarang merasai beban kos ini kerana mereka memasukkannya sebagai sebahagian daripada belanja hidup seharian. Namun kos ini harus diasingkan dan sebaiknya seimbang dengan pulangan yang diperoleh daripada hasil jualan sesuatu karya kelak. Pengasingan kos penulisan daripada kos belanja hidup seharian yang membezakan penulis profesional daripada amatir.

Setelah menyiapkan manuskrip, penulis menghantarnya kepada penerbit. Manuskrip dikemukakan kepada penerbit oleh penulis dalam dua bentuk: manuskrip bercetak dan salinan dalam cakera liut.

Sebaik sahaja menerima manuskrip daripada penulis, penerbit buku membuat penilaian terhadap mutu manuskrip. Penilaian peringkat dalaman syarikat melihat kesesuaian sesuatu judul dengan dasar dan peruntukan kewangan penerbitannya bagi tahun belanjawan berkenaan. Penilaian dalaman berfungsi untuk menentukan sama ada manuskrip akan melalui peringkat kedua penilaian buku tersebut, iaitu penilai luar. Penilai luar sesuatu manuskrip buku yang hendak diterbitkan biasanya terdiri paling sedikit seorang sehingga sebanyak-banyak

tiga orang. Mereka yang dipilih sebagai penilai biasanya daripada kalangan pakar bidang sesuatu manuskrip.

Penilai memberikan ulasan dari segi kesesuaian bahan dengan khalayak sasaran, mutu kandungan, jangkaan pasaran dan maklumat-maklumat berkaitan lain. Jenis dan kualiti maklumat yang diperlukan berbeza dari penerbit ke penerbit lain. Penilai luar biasanya diberikan masa sebulan sehingga tiga bulan untuk membuat ulasan kesesuaian buku. Tempoh yang diberikan sengaja dihadkan untuk mengelakkan penilai memendam dan akhirnya menghilangkan manuskrip berkenaan. Gejala kehilangan manuskrip memang berlaku khususnya dalam kalangan penerbit yang tidak mempunyai sistem khas untuk mengesan pergerakan manuskrip dari satu pihak ke pihak atau satu tempat ke tempat lain.

Untuk mengelakkan kehilangan manuskrip, penerbit biasanya menyimpan manuskrip asal dan hanya memberikan salinan fotostat kepada penilai. Penilai setelah membaca manuskrip akan memulangkannya kepada penerbit bersama-sama dengan ulasan. Penilai memberikan ulasan tentang kandungan manuskrip khususnya dari sudut-sudut seperti:

- Maklumat tambahan yang diperlukan.
- Bahan-bahan kontroversi, termasuk sebarang unsur fitnah, sensitif dan subversif.
- Kesilapan fakta dan maklumat.
- Plagiarisme dan sebarang pelanggaran hak cipta.

Berdasarkan laporan daripada penilai luar, penerbit perlu membuat keputusan sama ada untuk meneruskan penerbitan sesuatu buku ataupun tidak. Keputusan untuk tidak menerbitkan sesuatu manuskrip pada

peringkat ini tidak melibatkan kerugian besar. Kos yang terlibat hanyalah bayaran sagu hati kepada penilai. Belanja yang dikeluarkan untuk membayar penilai boleh ditolak daripada cukai keuntungan syarikat. Penerbit biasanya membayar sekitar RM300 sehinggalah RM2,000 bagi setiap penilai. Kadar bayaran ditentukan oleh penerbit berdasarkan peringkat kelayakan dan pengalaman seseorang penilai.

Apabila penerbit membuat keputusan meneruskan proses penerbitan sesuatu manuskrip, semua kos awal dan kos-kos lain yang menyusul akan dijumlahkan untuk menentukan harga jualan buku. Belanja penerbit dan keuntungan aktiviti penerbitan dikutip kembali oleh penerbit menerusi jualan buku. Buku yang tidak laku dan tersadai di dalam stor turut membabitkan kos. Penerbit harus menanggung kos penyewaan dan/ataupun pengendalian penyimpanan stok buku. Keadaan ini menyebabkan kebanyakan penerbit agak keberatan menerbitkan buku penulis baharu. Mereka tidak mahu menanggung risiko kerugian. Jika sesuatu buku tidak laku, adalah lebih baik menyimpan wang yang hendak dibelanjakan untuk menerbitkannya di dalam bank.

Manuskrip yang dipilih untuk diterbitkan akan menjalani proses penyuntingan. Jika penilai luar mengesyorkan pindaan dan tambahan besar kepada manuskrip, pada amalnya penerbit memulangkannya semula kepada penulis bersama-sama dengan syor pindaan. Penulis berhak menolak cadangan pindaan. Jika menolak, penulis berhak mencari penerbit lain.

Dari segi amalnya, jarang-jarang sekali penulis menolak cadangan untuk membaiki mutu sesuatu manuskrip. Namun begitu, kemungkinan ini tetap berlaku. Antara sebab penulis menolak cadangan membaikinya apabila pindaan memerlukan

perubahan struktural. Perubahan struktural termasuklah pengolahan dan penyusunan semula bab-bab, serta pengolahan semula isi secara menyeluruh.

Penulis diberikan tempoh untuk menghantar semula manuskrip yang telah dikemaskinikan. Selepas menerima balik manuskrip, penerbit mengemukakan manuskrip kepada editor dalaman. Editor akan memastikan pembetulan dan cadangan pindaan telah pun dilakukan oleh penulis. Editor menyunting bahasa dan fakta. Editor juga akan memastikan manuskrip menepati gaya penulisan dan penerbitan. Setiap penerbit mempunyai gaya penerbitan masing-masing yang mencerminkan identiti penerbit berkenaan.

Secara teorinya, penulis diberikan kebenaran melihat semula suntingan yang telah dilakukan. Jika perkara ini berlaku, penulis akan diminta meluluskan pindaan-pindaan yang dilakukan. Pindaan pada peringkat ini bersifat kecil seperti kesalahan ejaan, nahu, penyelarasan dari segi gaya penerbitan dan bukannya perubahan struktur. Tetapi ada ketikanya, penulis tidak lagi melihatnya sehinggalah manuskrip bertukar menjadi bentuk buku.

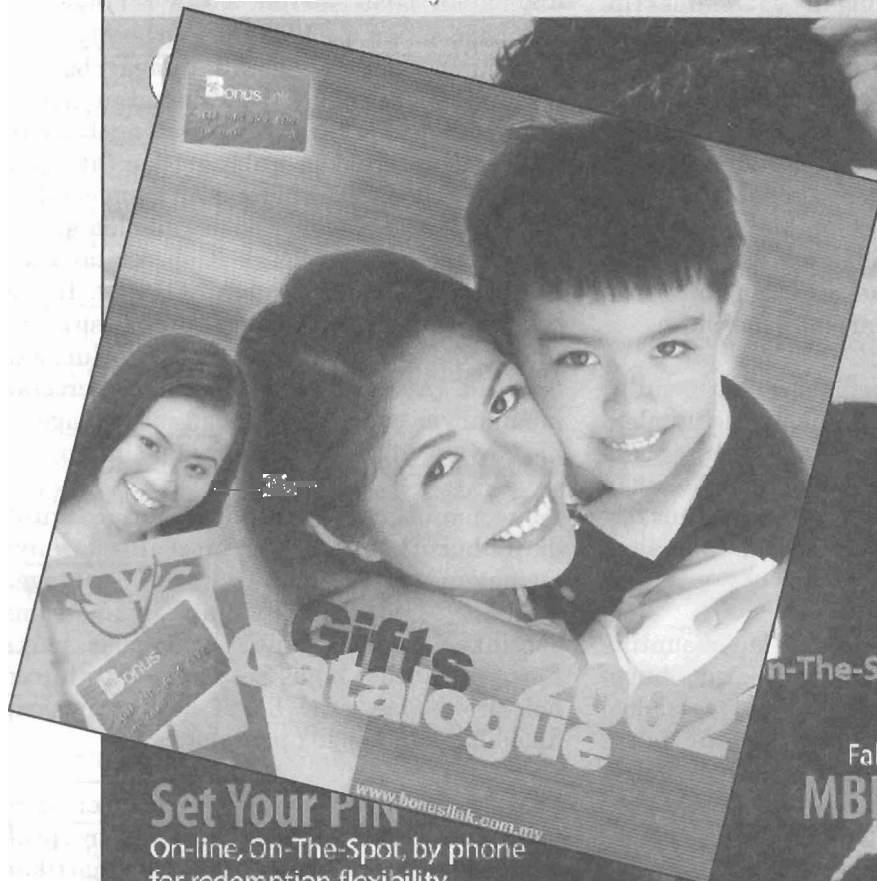
Semasa sesuatu manuskrip buku disunting, satu salinan turut diberikan kepada bahagian grafik penerbitan. Bahagian ini bertanggungjawab membuat reka bentuk kulit dan semua ilustrasi di dalam sesebuah buku. Organisasi penerbitan kecil biasanya menyerahkan kontrak reka bentuk dan ilustrasi kepada pereka grafik sambilan. Cara ini lebih jimat. Pereka grafik sambilan biasanya mengenakan bayaran dalam lingkungan RM500 untuk reka bentuk kulit buku. Untuk menyediakan ilustrasi, kadar yang dikenakan bergantung kepada jenis dan bahan yang diperlukan. Kos ilustrasi boleh mencecah RM15,000 bagi sesuatu

ISSUE 12 | AUGUST 2002

Pointers

A Magazine For BonusLink Members

EDITION: 0056/12301

New
On-The-Spot Gifts

Fabulous new
MBF Cards
promotion

Set Your PIN
On-line, On-The-Spot, by phone
for redemption flexibility

Visit our website at www.bonuslink.com.my

Dua bentuk media maklumat yang dikeluarkan oleh *Bonuslink* untuk faedah para pelanggannya. Latar belakang ialah surat berita, *Pointers* dan disisip di depan ialah buku kecil, *Gifts Catalogue 2002*.

projek. Untuk buku cerita kanak-kanak, kos ilustrasi adalah lebih tinggi sebab ilustrasi membentuk sebahagian besar daripada kandungan sesebuah buku. Kos sebenarnya bergantung pada tahap kerumitan reka bentuk yang diperlukan. Organisasi besar sahaja yang mempunyai pasukan pereka grafik tersendiri.

Reka bentuk (*design*) sebenarnya merujuk konsep idea keseluruhan sesuatu buku. Konsep difikirkan oleh pereka grafik berdasarkan kandungan manuskrip. Dia mungkin mendapat input daripada penulis, editor ataupun penerbit. Konsep diterjemahkan dalam bentuk rekaan kulit buku dan bagaimana teks serta ilustrasi dipersembahkan pada setiap halaman. Cara teks dan ilustrasi dipersembahkan pada setiap halaman terangkum dalam aktiviti tataletak (*layout*). Reka bentuk dan tataletak buku harus diselaraskan dengan gaya penerbitan sesebuah syarikat penerbitan.

Jika ilustrasi tidak disediakan oleh penulis, tetapi editor merasakan grafik perlu ditambah untuk menghidupkan sesuatu tulisan, maka pereka grafik diupah bagi menghasilkan ilustrasi tambahan yang sesuai. Ilustrasi tambahan membabitkan kos tambahan kepada penerbit.

Manuskrip buku yang telah siap disunting akan dihantar ke bahagian atur huruf (*typeset*). Dengan pengenalan teknologi penerbitan, kebanyakan kerja atur huruf tidak lagi dikontrakkan ke agensi luar. Kerja ini kini dilakukan oleh pereka grafik atau pengatur huruf yang digajikan oleh syarikat.

Kerja atur huruf kini lebih cepat dan tepat sebab kebanyakan penulis menggunakan pemprosesan kata berkomputer untuk menyediakan manuskrip. Manuskrip tidak perlu ditaip semula seperti pada zaman mesin taip dahulu. Kebanyakan penerbit kini

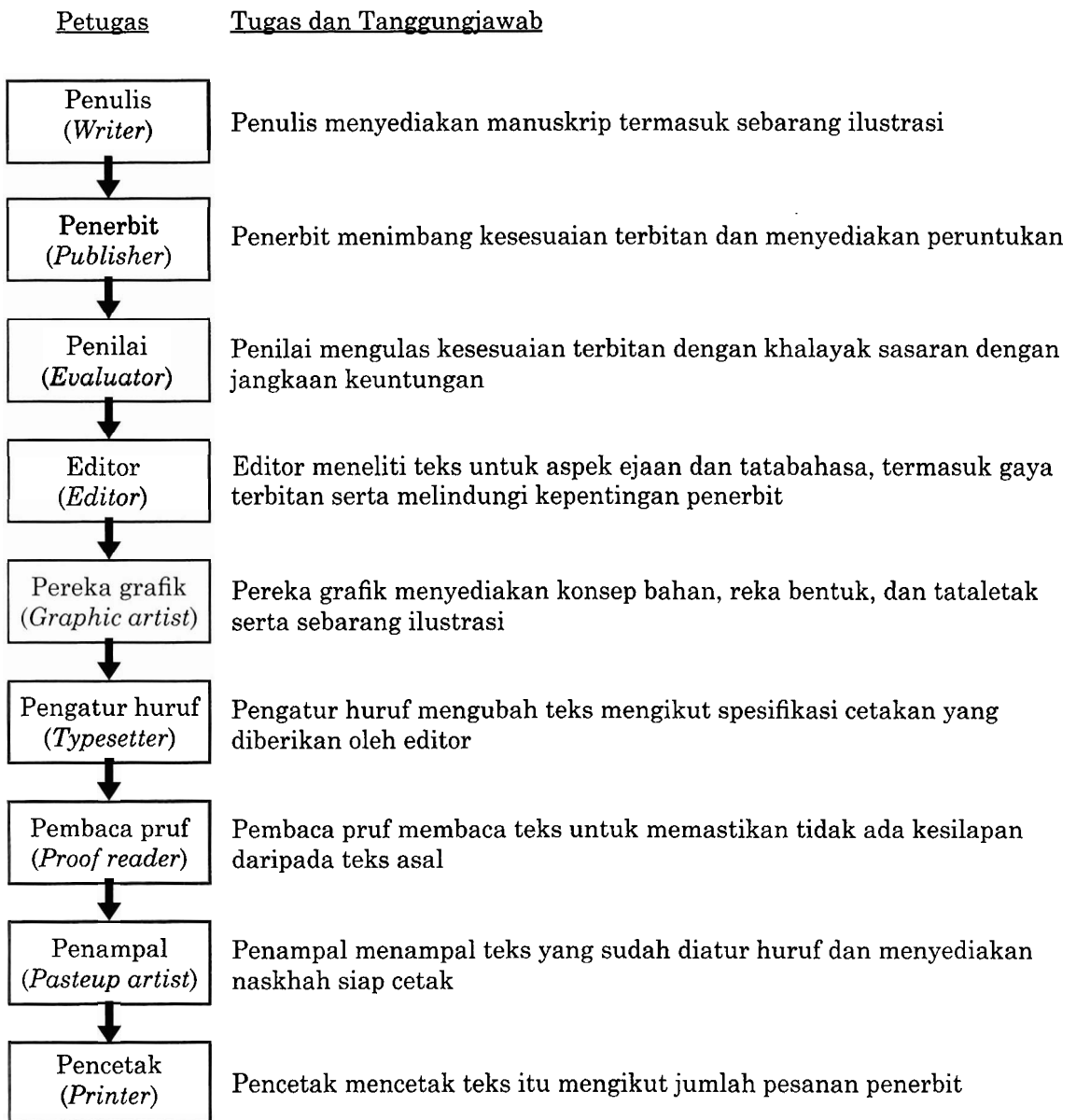
menggunakan salah satu daripada perisian berikut: Adobe PageMaker®, Adobe InDesign® ataupun QuarkXpress® untuk melakukan kerja-kerja atur huruf dan tataletak. Terdapat banyak lagi perisian penerbitan, tetapi penggunaannya tidak sebegitu popular di kalangan penerbit.

Apabila kerja mengatur huruf dikontrakkan, kadar bayaran yang dikenakan oleh agensi dikira berdasarkan bilangan perkataan dalam sesuatu manuskrip. Kadar yang dikenakan ialah sekitar 3 sen sehingga 10 sen bagi setiap perkataan. Pengenalan dan kemajuan teknologi penerbitan menyebabkan permintaan terhadap perkhidmatan agensi seumpamaini berkurangan. Seseengah agensi atur huruf terpaksa gulung tikar ataupun beralih kepada perkhidmatan menyediakan tataletak. Kadar yang dikenakan oleh agensi untuk membuat tataletak ialah sekitar RM5 sehingga RM10 bagi setiap halaman. Kadar sebenar bergantung kepada tahap kesukaran untuk menyediakan tataletak keseluruhan terbitan. Apabila sesuatu bahan bercetak mempunyai banyak rajah dan jadual, agensi biasanya mengenakan kadar maksimum.

Jika manuskrip terpaksa dihantar untuk diatur huruf ke agensi luar, proses ini biasanya memakan masa dua minggu sehingga sebulan. Manuskrip dihantar bersama-sama spesifikasi seperti jenis, saiz, rubar muka huruf serta lebar lajur. Sesudah diatur huruf, helaian-helaian atur huruf dan manuskrip dikembalikan kepada penerbit.

Teks yang sudah diatur huruf menjalani proses seterusnya iaitu pembacaan pruf. Pembacaan pruf dilakukan untuk memastikan tiada lagi sebarang kesilapan dari segi ejaan ataupun nahu. Kesilapan ejaan dan nahu semakin berkurangan berikutan kebanyakan pemprosesan kata berkomputer kini mempunyai kemudahan memeriksa ejaan dan nahu. Namun begitu, kesilapan sebegini

Pakar-pakar dalam proses penerbitan sesuatu manuskrip

NOTA: Pengenalan teknologi penerbitan desktop tidak lagi memerlukan tugas pengatur huruf, pembaca pruf dan penampal dilakukan oleh orang berasingan. Tugas-tugas ini dapat dilakukan sama ada oleh pereka grafik ataupun editor.

BORANG PENILAIAN MANUSKRIP

Judul Manuskrip: _____

Tarikh Akhir: _____

(PERINGATAN: Manuskrip harus sampai semula kepada penerbit sebelum tarikh ini)

Nama Penilai: _____ No. Tel: _____

Alamat Penilai: _____

Khalayak sasaran : _____
(sila nyatakan)

Potensi pasaran : _____
(sila nyatakan anggaran jumlah pembeli setahun)

Judul buku dengan kandungan sama di pasaran, jika ada: _____

Bahan-bahan berkontroversi, sila berikan petikan perenggan dan nombor halaman:

a. Fitnah : _____

b. Sensitif : _____

c. Subversif : _____

Kesilapan fakta/maklumat, sila berikan petikan perenggan dan nombor halaman:

_____
_____

Plagiat, jika ada: _____

_____
_____

Ulasan (lain-lain, jika ada): _____

_____
_____

(Sila gunakan kertas lain, jika perlu)

tidak dapat dihapuskan 100 peratus. Masih ada kesilapan dan pembaca proof diperlukan untuk meneliti mana-mana ejaan dan nahu yang janggal. Untuk penerbit dengan judul terbitan kecil, kerja membaca proof turut dilakukan oleh editor. Kos untuk menggaji seorang pembaca proof mungkin tidak memadai apabila bilangan terbitan hanya kecil.

Jika tidak terdapat sebarang kesilapan, helaian-helaian teks yang telah diatur huruf tadi ditampal pada dami. Kerja penampalan ini dilakukan oleh penampal. Penampalan harus dilakukan dengan cermat untuk mengelakkan kerancuan urutan teks.

Namun begitu, teknologi penerbitan tidak memerlukan kerja-kerja penampalan ini dilakukan secara fizikal. Penampalan boleh dilakukan secara elektronik dan penampal tidak perlu mengotorkan tangan semasa melakukan kerja menampal. Sebelum teknologi, penampal terpaksa menggunakan gam bagi melekatkan helaian-helaian teks pada kertas dami. Kerja menampal dengan tangan bukan sahaja leceh tetapi cenderung kepada kesilapan. Penampalan yang melibatkan kurang daripada 20 helaian dami tidak menimbulkan masalah, tetapi bayangkanlah menampal sebuah buku yang mempunyai 200 atau lebih halaman.

Aktiviti penampalan bertambah rumit apabila sesuatu terbitan mempunyai banyak ilustrasi. Ruang untuk ilustrasi perlu diperuntukkan pada halaman berkenaan. Pereka harus memastikan ilustrasi diselaraskan dengan teks. Apabila helaian-helaian atur huruf selesai ditampal, kumpulan kertas dami membentuk apa yang disebut sebagai naskhah siap cetak (*camera ready copy*) atau ringkasnya NSK. NSK ialah terbitan yang sudah sedia untuk dicetak.

NSK sebelum dihantar ke pencetak ditunjukkan kepada penerbit terlebih

dahulu. Pada peringkat ini, penerbit masih boleh menghentikan proses penerbitan, jika dia merasakan sesuatu buku tidak mempunyai potensi keuntungan. Langkah memberhentikan terbitan pada masa ini mungkin membabitkan kos besar, tetapi tidaklah sebanyak belanja apabila buku siap dicetak. Buku yang siap dicetak tetapi ditarik balik dari pasaran melibatkan kerugian besar. Jumlah kerugian bergantung kepada jumlah cetakan yang dipesan.

Pada peringkat NSK, penerbit masih lagi boleh membuat sebarang pindaan pada kandungan. Kos terbabit untuk meminda kandungan bergantung kepada bilangan halaman yang harus diatur huruf semula. Selepas pindaan dibuat dan penerbit berpuas hati, baharulah pencetak menukar NSK pada bentuk galei (*galley*). Penerbit boleh meminta hak untuk melakukan pemeriksaan di peringkat galei. Pindaan terhadap bahan cetak di peringkat galei bererti plat baharu terpaksa dibuat dan penerbit hendaklah bersetuju untuk menanggung kos penggantian.

Setelah penerbit berpuas hati dengan galei, baharulah pencetak meneruskan kerja mencetak buku. Pencetak akan mencetak buku berdasarkan kuantiti yang dipesan oleh penerbit. Buku teks untuk kegunaan di peringkat universiti, biasanya dicetak sekitar 500 sehingga 1000 naskhah. Novel biasanya dicetak sekitar 1,000 sehingga 5,000 naskhah bergantung siapa penulisnya. Dalam banyak-banyak jenis buku, buku teks sekolah sahaja yang cetakannya mencecah angka 300,000 naskhah pada satu-satu masa. Jumlah cetakan berbeza mengikut mata pelajaran dan tahap buku teks digunakan.

Selepas buku siap dicetak, penerbit bertanggungjawab untuk mengedarkan terbitan ke kedai-kedai buku untuk jualan. Penjual buku akan menjual buku kepada orang ramai. Penjual buku mendapat

PageMaker

Laman web Adobe PageMaker yang memberi tips, ulasan, jawapan kepada soalan yang berulang kali ditanya tentang perisian itu. URL-nya ialah <<http://www.adobe.com/prodindex/pagemaker/main.html>>

QuarkXpress

Laman web QuarkXpress yang juga merupakan perisian penerbitan desktop turut menawarkan tips, ulasan, jawapan kepada soalan yang berulang kali ditanya tentang perisian itu. URLnya ialah <<http://www.quark.com/quarkxpress/>>

komisen. Margin komisen jualan buku antara 10 sehingga 50 peratus daripada harga jualan. Komisen setinggi 50 peratus biasanya dituntut oleh toko-toko buku besar. Toko buku besar memerlukan komisen besar untuk menawarkan diskaun kepada pembeli dan menampung kos operasi lain seperti sewa kedai, bil elektrik, upah pekerja dan periklanan.

Secara ringkasnya dalam proses penerbitan sesuatu manuskrip berpindah tangan beberapa kali sebelum bertukar pada bentuk buku. Begitu ramai orang diperlukan untuk mengubah manuskrip menjadi bentuk buku. Semua aktiviti yang dilakukan oleh pelbagai pihak sebenarnya meningkatkan kos dan menokok harga buku yang bakal dijual kepada khalayak sasarannya. Banyak tenaga pakar perlu digabungkan daripada penerbit, editor, pereka grafik, pengatur huruf, pembaca pruf, penampal, pencetak, pengedar dan penjual.

Kos menukar manuskrip menjadi buku dikurangkan sedikit banyak dengan menggunakan teknologi perisian. Namun begitu, kenaikan harga bahan mentah dalam percetakan seperti kertas, dakwat, plat pencetak, filem dan lain-lain telah menaikkan kos terbitan. Kos ini perlu ditanggung oleh seseorang. Biasanya orang yang menanggungnya ialah pembeli. Kos menerbitkan buku dijangka terus meningkat pada masa depan.

MASA DEPAN MEDIA CETAK

Masa depan media cetak, khususnya akhbar dan buku banyak diperkatakan sejak wujudnya internet, komputer dan multimedia. Sesetengah futuris meramalkan masa depan yang sungguh malap untuk media cetak. Hal ini disebabkan internet mampu menyalurkan maklumat dengan cepat tanpa batasan ruang dan masa. Apakah yang diramalkan ini akan berlaku? Benarkah begitu malap sekali dunia

media cetak? Adakah internet, komputer dan multimedia akan menghapuskan media cetak sama sekali?

Ironinya ialah internet, komputer dan multimedia yang dikatakan akan “mematikan” media cetak telah menyebabkan ledakan permintaan terhadap buku-buku yang membincangkan komputer dan internet. Berbeza daripada komputer, buku adalah benda yang dapat dibawa ke mana-mana sahaja sebab ia ringan, murah dan yang paling penting tidak memerlukan kuasa elektrik untuk berfungsi.

Walau bagaimanapun, adalah tidak dinafikan kenaikan kos bahan mentah percetakan akan memberi kesan jangka pendek dan jangka panjang pada industri penerbitan media cetak. Sekarang ini, kita sudah melihat kenaikan harga buku dan media cetak lain, khususnya terbitan yang diimport dari luar negara. Kenaikan harga buku sebenarnya tidak menguntungkan sesiapa pun sebab meningkatkan lagi jurang antara orang yang berada dengan yang kurang berada. Orang kaya akan terus mampu memiliki ilmu terbaru dan orang kurang berada akan terus ketinggalan.

Kenaikan mendadak harga media cetak, khususnya buku akan memberi kesan pada industri ilmu. Industri ilmu seperti sekolah, maktab, politeknik dan universiti masih memerlukan buku dalam pengajaran dan pembelajaran. Buku bercetak ialah media termurah dan tidak memerlukan pelaburan awal yang besar kepada pembaca seperti memiliki komputer bagi membaca buku dalam bentuk CD-ROM. Namun saya tidak menafikan bahawa buku bercetak tidak dapat menyaingi kemampuan komputer dari segi penyelidikan. Komputer memudahkan penyelidik dan pengkaji mencari sesuatu bahan dengan cepat dan tepat.

EDITION: INTERNATIONAL | U.S. | MEXICO | ARABIC

TV: CNN | CNN en Español

Set edition preference

Sign up | Log in

SEARCH

POWERED BY Google

Home Video World U.S. Africa Asia Europe Latin America Middle East Business World Sport Entertainment Tech Travel iReport

May 16, 2012 -- Updated 0049 GMT (0849 HKT)

Make CNN Your Homepage

Summit-athon, with surprise guest?

It's the diplomatic equivalent of hosting both the World Cup and the World Series: U.S. President Obama hosts a G8 conference and a NATO summit this weekend. And Pakistan may get a seat at the table. [FULL STORY](#) | [NATO'S INVITATION](#)

Hollande pushes for growth after talks with Merkel

France's newly inaugurated Socialist president Francois Hollande delves into the economic mess, calling for policies that would spur growth in the ailing eurozone. [FULL STORY](#)

- Hollande hopes Greece stays [CNN](#)
- Lightning strikes Hollande's jet [CNN](#)
- Hollande sworn in [CNN](#) | First lady [CNN](#)
- Europe dodges recession [CNNMoney](#)

GREEK CRISIS

- Greece to hold new elections
- U.S. stocks slide on Greek woes

LATEST NEWS

- U.I.L. vehicles hit by explosion in Syria
- Murdoch insider Brooks charged
- DSK countersues maid for at least \$1M
- Man sets self on fire outside Oslo trial
- Gunmen raid, destroy villages in Nigeria
- Man executed for Iran scientist's death
- Mexican author Carlos Fuentes dies
- Mobster's body exhumed in Vatican
- JPMorgan CEO gets \$23M pay package
- Report: Retina display in new MacBook
- Mom kills children, herself in U.S. home
- Ex-top FBI agent charged over child porn
- New bride's death investigated in U.S.
- Martin case: Evidence released

[View more stories](#)

FEATURED

The CNN iReport Awards

And the CNN iReport nominees are ...

facebook

Is Facebook a passing fad?

What 'X Factor' can do for Britney Spears

Obama jokes with Beckham

Report card: Earth 'going downhill'

Concern over jihadists in Libya

Women in the Boardroom

Are there too many men in power?

Tyson Gay set for Olympic challenge

Apps make travel expenses easy

for mobile

Tap into a world of travel

ENTER TO WIN The new iPad

[CLICK FOR DETAILS](#)

ADVERTISEMENT

Like <1.1m Follow @cnni

Hi! Log in or sign up to personalize!

POPULAR ON FACEBOOK

MOST POPULAR

WEATHER

MARKETS

Updated 116 GMT, May 16 all markets

Asia Europe U.S.

Hang Seng 19,894.31 Closed **+159.27** (+0.81%)

Nikkei 8,868.92 **-31.82** (-0.36%)

ASX 100 4,257.00 **-59.3** (-1.37%)

IN ASSOCIATION WITH

Terbitan atas talian (*on-line*) seperti CNN.com yang merentas sempadan negara mencabar terbitan bercetak tradisional. Terbitan *on-line* turut mendefinisikan semula konsep berita. Kini maklumat hanya sepetik jari pada kekunci komputer sahaja.